Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (sestā palāta)

2018. gada 20. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Hāgas protokols par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem – 4. panta 3. punkts – Prasība par uzturlīdzekļiem, ko uzturlīdzekļu kreditors cēlis parādnieka pastāvīgās dzīvesvietas valsts kompetentajā iestādē – Likumīgā spēkā stājies lēmums – Vēlāka prasība, ko parādnieks cēlis tajā pašā iestādē, lai samazinātu noteiktos uzturlīdzekļus – Kreditora ierašanās tiesā – Piemērojamo tiesību aktu noteikšana

Lieta C-214/17

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2017. gada 28. martā un kas Tiesā reģistrēts 2017. gada 25. aprīlī, tiesvedībā

Alexander Mölk

pret

Valentina Mölk.

TIESA (sestā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs K. G. Fernlunds [*C. G. Fernlund*] (referents), tiesneši S. Rodins [*S. Rodin*] un E. Regans [*E. Regan*],

ģenerāladvokāts: M. Špunars [*M. Szpunar*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *A. Mölk* vārdā – *L. Lorenz*, *Rechtsanwalt*,

– Portugāles valdības vārdā – *L. Inez Fernandes* un *M. Figueiredo*, kā arī *M. Cancela Carvalho*, pārstāvji,

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Wilderspin* un *M. Heller*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2018. gada 2. maija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – vācu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokola par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem, kas Eiropas Kopienas vārdā apstiprināts ar Padomes Lēmumu 2009/941/EK (2009. gada 30. novembris) (OV 2009, L 331, 17. lpp.; turpmāk tekstā – "Hāgas protokols"), 4. panta 3. punktu.

2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā par uzturlīdzekļiem, kurā *Alexander Mölk* cēlis prasību pret savu meitu *Valentina Mölk*.

Atbilstošās tiesību normas

Hāgas protokols

3 Hāgas protokola 3. pantā "Vispārēji noteikumi par piemērojamiem tiesību aktiem" ir noteikts:

"1. Uzturēšanas saistības reglamentē tās valsts tiesību akti, kurā ir kreditora pastāvīgā dzīvesvieta, ja vien šajā protokolā nav noteikts citādi.

2. Ja kreditors maina pastāvīgo dzīvesvietu, no dzīvesvietas maiņas brīža piemēro jaunās pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību aktus."

4 Šī protokola 4. pantā "Īpaši noteikumi par labu dažiem kreditoriem" ir paredzēts:

"1. Šos noteikumus piemēro tad, ja uzturēšanas saistības ir:

a) vecākiem pret saviem bērniem;

[..]

2. Ja kreditors, pamatojoties uz 3. pantā minētajiem tiesību aktiem, nevar iegūt uzturēšanas līdzekļus no parādnieka, piemēro tiesas atrašanās valsts tiesību aktus.

3. Neskarot 3. pantu, ja kreditors ir iesniedzis prasību tās valsts kompetentajā iestādē, kurā ir parādnieka pastāvīgā dzīvesvieta, piemēro tiesas atrašanās valsts tiesību aktus. Tomēr, ja kreditors, pamatojoties uz šiem tiesību aktiem, nevar iegūt uzturēšanas līdzekļus no parādnieka, piemēro tās valsts tiesību aktus, kurā ir kreditora pastāvīgā dzīvesvieta.

[..]"

5 Minētā protokola 7. pantā "Konkrētā tiesvedībā piemērojamu tiesību aktu izvēle" ir noteikts:

"1. Neskarot 3. līdz 6. pantu, uzturēšanas līdzekļu kreditors un parādnieks var attiecīgajā valstī tikai konkrētas tiesvedības vajadzībām nepārprotami izvēlēties šīs valsts tiesību aktus, lai tos piemērotu uzturēšanas saistībai.

2. Izvēli pirms attiecīgās tiesvedības sākšanas noformē kā abu pušu parakstītu rakstisku vai dokumentētu vienošanos jebkurā formātā, kurā glabātā informācija ir pieejama, lai to varētu izmantot turpmākām atsaucēm."

6 Šī paša protokola 8. pants "Piemērojamo tiesību aktu izvēle" ir formulēts šādi:

"1. Neskarot 3. līdz 6. pantu, uzturēšanas līdzekļu kreditors un parādnieks var jebkurā laikā izvēlēties kādu no turpmāk norādītajiem tiesību aktiem, lai tos piemērotu uzturēšanas saistībai:

[..]

b) tās valsts tiesību aktus, kurā izvēles brīdī ir pastāvīgā dzīvesvieta kādai no pusēm;

[..]

3. Šā panta 1. punktu nepiemēro uzturēšanas saistībām pret personām, kas vēl nav sasniegušas 18 gadu vecumu, vai pieaugušajiem, kas personisko spēju traucējuma vai nepietiekamības dēļ nespēj aizstāvēt savas intereses.

4. Neatkarīgi no tā, kādus tiesību aktus puses ir izvēlējušās saskaņā ar 1. punktu, jautājumu par to, vai kreditors var atteikties no tiesībām uz uzturēšanas līdzekļiem, risina saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā kreditoram izvēles brīdī ir pastāvīgā dzīvesvieta.

5. Pušu izvēlētos tiesību aktus nepiemēro tad, ja, piemērojot šos izvēlētos tiesību aktus, iznākums varētu būt acīmredzami netaisnīgs vai nepamatots attiecībā uz kādu no pusēm, izņemot gadījumus, kad izvēles brīdī puses ir bijušas pilnībā par to informētas un apzinājušās izvēles sekas."

Regula (EK) Nr. 4/2009

7 Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās (OV 2009, L 7, 1. lpp.) 1. pantā "Darbības joma" ir paredzēts:

"Šo regulu piemēro uzturēšanas saistībām, kas izriet no ģimenes attiecībām, vecāku un bērnu attiecībām, laulības vai radniecības attiecībām.

[..]"

8 Šīs regulas 3. pantā "Vispārēji noteikumi" ir noteikts:

"Dalībvalstīs uzturēšanas saistību lietās jurisdikcija ir:

a) atbildētāja pastāvīgās dzīvesvietas tiesai vai

b) kreditora pastāvīgās dzīvesvietas tiesai, [..]

[..]."

9 Saskaņā ar minētās regulas 5. pantu "Jurisdikcija, balstoties uz atbildētāja ierašanos":

"Papildus jurisdikcijai, kas atvasināta no citiem šīs regulas noteikumiem, jurisdikcija ir tās dalībvalsts tiesai, kurā atbildētājs ierodas. Šo normu nepiemēro, ja atbildētājs ieradies, lai apstrīdētu jurisdikciju."

10 Šīs pašas regulas 15. pants "Piemērojamo tiesību aktu noteikšana" ir formulēts šādi:

"Uzturēšanas saistībām piemērojamos tiesību aktus nosaka saskaņā ar [Hāgas Protokolu] dalībvalstīs, kurām attiecīgais instruments ir saistošs."

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

11 *A. Mölk* pastāvīgi dzīvo Austrijā, savukārt viņa meitas *V. Mölk* pastāvīgā dzīvesvieta ir Itālijā.

12 Saskaņā ar *Bezirksgericht Innsbruck* (Insbrukas pirmās instances tiesa, Austrija) 2014. gada 10. oktobra rīkojumu *A. Mölk* ir jāmaksā ikmēneša uzturlīdzekļi savai meitai *V. Mölk*.

13 Šis rīkojums ir ticis pieņemts saistībā ar uzturlīdzekļu prasību, kuru kreditore *V. Mölk* cēlusi minētajā tiesā atbilstoši Hāgas protokola 4. panta 3. punktam, piemērojot Austrijas tiesību aktus.

14 2015. gadā *A. Mölk* lūdza *Bezirksgericht Innsbruck* (Insbrukas pirmās instances tiesa), sākot no 2015. gada 1. februāra, samazināt minētos uzturlīdzekļus, motivējot ar to, ka ir samazinājušies viņa neto ienākumi. Viņa meita *V. Mölk* lūdza noraidīt šo prasību par [uzturlīdzekļu] samazināšanu.

15 Ar 2015. gada 11. decembra rīkojumu *Bezirksgericht Innsbruck* (Insbrukas pirmās instances tiesa) noraidīja *A. Mölk* prasību, piemērojot Itālijas tiesību aktus. Šīs tiesas ieskatā, šo prasību regulē minētie tiesību akti saskaņā ar Hāgas protokola 3. panta 1. punktu, jo [uzturlīdzekļu] kreditores *V. Mölk* pastāvīgā dzīvesvieta šīs prasības brīdī ir Itālijā.

16 Ar 2016. gada 9. marta rīkojumu *Landesgericht Innsbruck* (Insbrukas apgabaltiesa, Austrija) apelācijas kārtībā apstiprināja *Bezirksgericht Innsbruck* (Insbrukas pirmās instances tiesa) lēmumu, tomēr pamatojot savu vērtējumu ar Austrijas tiesību aktiem.

17 Šī apelācijas instances tiesa uzskatīja, ka, tā kā nav notikusi abu pušu pastāvīgās dzīvesvietas maiņa, nevar grozīt piemērojamos tiesību aktus *Bezirksgericht Innsbruck* (Insbrukas pirmās instances tiesa) 2014. gada 10. oktobra rīkojumā tikai tādēļ vien, ka uzturlīdzekļu parādnieks ir cēlis prasību par attiecīgo uzturlīdzekļu samazināšanu dažus mēnešus pēc minētā rīkojuma, kas ir stājies likumīgā spēkā, pasludināšanas.

18 *A. Mölk* iesniedza kasācijas sūdzību iesniedzējtiesā, lūdzot, lai jautājums par tiesībām uz uzturlīdzekļiem tiktu izlemts atbilstoši Itālijas tiesību aktiem. Viņš apgalvo, ka, ja šie tiesību akti būtu tikuši pareizi piemēroti, viņa prasība būtu jāapmierina.

19 Iesniedzējtiesa vēlas noskaidrot piemērojamos tiesību aktus tādā gadījumā, kāds ir pamatlietā, norādot, ka doktrīnā vērojamas pretrunas starp diviem risinājumiem.

20 Saskaņā ar pirmo risinājumu piemērojamie tiesību akti atbilstoši Hāgas protokola 3. pantam ir kreditora pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti, pat ja šie tiesību akti nav tās valsts tiesību akti, kurā atrodas iestāde, kas pieņēmusi sākotnējo lēmumu uzturlīdzekļu jautājumā.

21 Saskaņā ar otru risinājumu prasībai par atzīta valsts vai ārvalsts nolēmuma grozīšanu ir piemērojami tie tiesību akti, kuri jau ir tikuši piemēroti attiecībā uz uzturēšanas saistībām.

22 Šajos apstākļos *Oberster Gerichtshof* (Augstākā tiesa, Austrija) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai [Hāgas protokola] 4. panta 3. punkts apvienojumā ar 3. pantu ir jāinterpretē tādējādi, ka parādnieka celtai prasībai par galīgi noteiktas uzturlīdzekļu summas samazināšanu, pamatojoties uz ienākumu līmeņa izmaiņām, tās valsts tiesību akti, kurā ir kreditora pastāvīgā dzīvesvieta, ir piemērojami arī tad, ja līdz šim maksājamo uzturlīdzekļu summu tiesa, pamatojoties uz kreditora prasību, atbilstoši [Hāgas protokola] 4. panta 3. punktam ir noteikusi saskaņā ar tās valsts tiesību aktiem, kurā ir parādnieka nemainīga pastāvīgā dzīvesvieta?

2) Gadījumā, ja atbilde uz pirmo jautājumu būtu apstiprinoša:

Vai [Hāgas protokola] 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kreditors tās valsts kompetentajā iestādē, kurā ir parādnieka pastāvīgā dzīvesvieta, "vēršas" arī tādējādi, ka viņš saistībā ar parādnieka uzsāktu tiesvedību ierodas šajā iestādē [Regulas Nr. 4/2009] 5. panta izpratnē, lūdzot noraidīt prasību pēc būtības?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

23 Vispirms ir jāatgādina, ka Hāgas protokola interpretācija ietilpst Tiesas kompetencē (spriedums, 2018. gada 7. jūnijs, KP, C-83/17, EU:C:2018:408, 25. punkts).

Par pirmo jautājumu

24 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Hāgas protokola 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka no tādas situācijas kā pamatlietā, kurā maksājamie uzturlīdzekļi ir noteikti ar galīgā spēkā stājušos lēmumu, pamatojoties uz kreditora prasību un saskaņā ar tiesas valsts tiesību aktiem, kas noteikti atbilstoši šī 4. panta 3. punktam, izriet, ka šie tiesību akti regulē vēlāku prasību, kuru parādnieks cēlis savas pastāvīgās dzīvesvietas kompetentajā iestādē pret kreditoru, lai samazinātu šo uzturlīdzekļu apmēru.

25 Atbilstoši Hāgas protokola 4. panta 3. punktam, neskarot šī protokola 3. pantu, kreditora celtas prasības ietvaros piemēro tiesas valsts tiesību aktus tad, kad kreditors līdzīgi kā pamatlietā kreditore *V. Mölk* ceļ savu prasību tās valsts kompetentajā iestādē, kurā ir uzturlīdzekļu parādnieka pastāvīgā dzīvesvieta.

26 Rodas jautājums, vai – lai gan šī 4. panta 3. punkta formulējums to tieši neparedz – šī tiesību norma turpina radīt sekas tad, kad parādnieks līdzīgi kā pamatlietā parādnieks *A. Mölk* ceļ tajā pašā iestādē vēlāku prasību tādējādi, ka iepriekš noteiktie tiesību akti ir piemērojami arī attiecībā uz jauno tiesvedību.

27 Lai atbildētu uz šo jautājumu, ir jāinterpretē Hāgas protokola 4. panta 3. punkts, ņemot vērā ne vien tā tekstu, bet arī tā kontekstu un tiesiskā regulējuma, kurā šī norma ir ietverta, izvirzītos mērķus.

28 Attiecībā uz kontekstu, kurā iekļaujas Hāgas protokola 4. panta 3. punkts, ir jāatgādina, ka šī tiesību norma ietilpst ar šo protokolu izveidotajā piesaistes normu sistēmā, kas paredz, ka primāri ir piemērojami tās valsts tiesību akti, kurā ir kreditora pastāvīgā dzīvesvieta atbilstoši minētā protokola 3. pantam. Hāgas protokola autori ir uzskatījuši, ka šiem tiesību aktiem ir visciešākā saikne ar kreditora situāciju un tādējādi tie šķiet vispiemērotākie, lai risinātu konkrētas problēmas, ar kurām varētu sastapties uzturlīdzekļu kreditors (spriedums, 2018. gada 7. jūnijs, KP, C-83/17, EU:C:2018:408, 42. punkts).

29 Hāgas protokola 4. pantā ir ietverti īpaši atsevišķiem kreditoriem labvēlīgi noteikumi, kas tostarp attiecas uz vecāku saistībām pret saviem bērniem, kuri ir piemērojami pakārtoti. Tā šī 4. panta 2. punktā ir paredzēts, ka tad, ja kreditors, pamatojoties uz atbilstoši šī protokola 3. pantam primāri noteiktiem tiesību aktiem, nevar iegūt uzturlīdzekļus no parādnieka, piemēro tiesas valsts tiesību aktus.

30 Hāgas protokola 4. panta 3. punkts veido atkāpi no šajā protokolā nostiprinātā un šī sprieduma 28. punktā atgādinātā noteikuma, saskaņā ar kuru kompetentā iestāde primāri piemēro tās valsts tiesību normas, kurā ir kreditora pastāvīgā dzīvesvieta. Ar šī 4. panta 3. punktu tiek apvērsti minētā protokola 3. pantā un 4. panta 2. punktā paredzētie piesaistes kritēriji, kā primāri piemērojamos nosakot tiesas valsts tiesību aktus gadījumā, kad kreditors ir cēlis prasību tās valsts kompetentajā iestādē, kurā ir

parādnieka pastāvīgā dzīvesvieta (spriedums, 2018. gada 7. jūnijs, KP, C-83/17, EU:C:2018:408, 44. punkts), un kā sekundāri piemērojamos nosakot tās valsts tiesību aktus, kurā ir kreditora pastāvīgā dzīvesvieta, ja kreditors nevar iegūt uzturlīdzekļus, pamatojoties uz tiesas valsts tiesību aktiem.

31 Hāgas protokols, paredzot, ka primāri var tikt piemēroti tiesas valsts tiesību akti, nevis kreditora pastāvīgās dzīvesvietas valsts tiesību akti, piešķir šim kreditoram iespēju netieši izvēlēties pirmos no šiem tiesību aktiem, jo šī izvēle izriet no tā, ka kreditors ir cēlis savu prasību tās valsts kompetentajā iestādē, kurā ir parādnieka pastāvīgā dzīvesvieta.

32 Šīs iespējas mērķis ir aizsargāt kreditoru, kas tiek uzskatīts par vājāko pusi attiecībās ar parādnieku, *de facto* atļaujot viņam veikt savai prasībai piemērojamo tiesību aktu izvēli. Šādos apstākļos, kad tiesvedība, kurā ietilpst šī prasība, ir pabeigta ar likumīgā spēkā stājušos lēmumu, ir jāuzskata, ka no Hāgas protokola 4. panta 3. punkta neizriet, ka šīs izvēles sekas būtu jāattiecina uz jaunu tiesvedību, kuru uzsācis nevis kreditors, bet parādnieks.

33 Turklāt, runājot par noteikumu, kas veido atkāpi no Hāgas protokola 3. pantā izklāstītā noteikuma – tas ir jāinterpretē šauri, nepārsniedzot tajā tieši paredzēto gadījumu.

34 Šos apsvērumus apstiprina *Andrea Bonomi* sagatavotais paskaidrojošais ziņojums par Hāgas protokolu (teksts pieņemts divdesmit pirmajā Hāgas Starptautisko privāttiesību konferencē).

35 Proti, kā *A. Bonomi* norādījis šī ziņojuma 67. punktā, paredzētā atkāpe no principa par piesaisti kreditora pastāvīgās dzīvesvietas tiesību aktiem var būt pamatota, ja kreditors pats izlemj uzsākt tiesvedību parādnieka pastāvīgās dzīvesvietas valstī, turpretī tas šķiet lieki, ja tiesvedība šajā valstī ir uzsākta pēc parādnieka iniciatīvas, tostarp, lai grozītu lēmumu par uzturēšanas saistībām.

36 Šo analīzi apstiprina arī šī 4. panta 3. punkta salīdzinājums ar Hāgas protokola normām, kuras atļauj pusēm, kopīgi vienojoties, izvēlēties uzturēšanas saistībām piemērojamos tiesību aktus, proti, šī protokola 7. un 8. pantu.

37 Hāgas protokola 8. pants atļauj kreditoram un parādniekam jebkurā brīdī izvēlēties kādu no šī 8. panta 1. punktā uzskaitītajiem dažādajiem tiesību aktiem, lai tie regulētu uzturēšanas saistības. Šādi izvēlēti tiesību akti ir piemērojami nevis attiecībā uz konkrētu tiesvedību, bet visām ar šādām saistībām saistītām tiesvedībām.

38 Tā kā piemērojamo tiesību aktu izvēle ir pastāvīga, Hāgas protokola autori ir izvirzījuši atsevišķus šī protokola 8. panta piemērošanas nosacījumus, lai samazinātu negatīvu seku iespēju, it īpaši kreditoram. Kā viens no tiem ir jāmin šī 8. panta 3. punktā ietvertais nosacījums, saskaņā ar kuru vienīgi personas, kuras sasniegušas 18 gadu vecumu vai ir vecākas, var veikt šādu izvēli, pamatojoties uz minēto pantu. Turklāt šī paša 8. panta 5. punktā ir paredzēts, ka pušu izvēlētos tiesību aktus nepiemēro tad, ja, piemērojot šos izvēlētos tiesību aktus, iznākums varētu būt acīmredzami netaisnīgs vai nepamatots attiecībā uz kādu no pusēm, izņemot gadījumus, kad izvēles brīdī puses ir bijušas pilnībā par to informētas un apzinājušās izvēles sekas.

39 Šie aizsargājošie noteikumi nav ietverti Hāgas protokola 7. pantā, kas pusēm arī atļauj izvēlēties piemērojamos tiesību aktus, bet vienīgi konkrētas tiesvedības gadījumā. Tātad veiktā tiesību aktu izvēle attiecas vienīgi uz šo tiesvedību, nevis turpmākām tiesvedībām, kas saistītas ar tām pašām uzturēšanas saistībām, un tas samazina šīs izvēles negatīvo seku risku.

40 Šādu aizsargājošu noteikumu neesamība Hāgas protokola 4. panta 3. punkta formulējumā arī apstiprina tēzi, saskaņā ar kuru šī norma ir piemērojama tikai vienā tiesvedībā, proti, tādā, kuru kreditors uzsācis atbilstoši tajā skaidri paredzētajiem nosacījumiem.

41 Šajā ziņā, kā ģenerāladvokāts to ir norādījis secinājumu 48. punktā, ja sākotnējā tiesas valsts tiesību aktu izvēle, ko kreditors veicis saskaņā ar Hāgas protokola 4. panta 3. punktu, nozīmētu, ka kreditora uzsāktā vēlākā tiesvedībā savas pastāvīgās dzīvesvietas kompetentajā iestādē arī ir piemērojami šie paši tiesību akti, tas ļautu apiet Hāgas protokola 8. panta 3. punktā paredzēto minimālo vecuma slieksni, kā arī citus šajā 8. pantā esošos aizsargājošos noteikumus.

42 Attiecīgi ir jāuzskata, ka Hāgas protokola 4. panta 3. punktā ir paredzēta vienīgi situācija, kurā kreditors netieši izvēlas tiesas valsts tiesību aktus tādā tiesvedībā, kuru tas ir uzsācis parādnieka pastāvīgās dzīvesvietas valsts kompetentajā iestādē, un tas neattiecas uz vēlāku tiesvedību, kas uzsākta pēc tam, kad sākotnējā tiesvedībā pieņemtais lēmums ir stājies likumīgā spēkā.

43 Šo secinājumu nevar atspēkot apstāklis, uz kuru atsaucas Portugāles valdība, saskaņā ar kuru šī vēlākā tiesvedība varējusi tikt uzsākta ļoti neilgi pēc pirmās, un šķiet paradoksāli, ka konkurējošas prasības, kuras attiecas uz īsu laikposmu, kurā nav notikušas pušu pastāvīgās dzīvesvietas izmaiņas, ir jāvērtē, ņemot vērā atšķirīgas tiesību sistēmas.

44 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka piemērojamo tiesību aktu noteikšana nevar būt atkarīga no datuma, kurā ir uzsākta eventuālā otrā tiesvedība. Faktiski šāda interpretācija kaitētu paredzamības mērķim, kas tiek īstenots ar Hāgas protokolu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 7. jūnijs, KP, C-83/17, EU:C:2018:408, 41. punkts).

45 Kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 42. un 64. punktā, neērtības, ko rada atšķirīgu tiesību aktus piemērošana turpmākās tiesvedībās starp vienām un tam pašām pusēm, šķiet iekļauta ar Hāgas protokolu iedibinātajā kolīziju normu sistēmā.

46 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Hāgas protokola 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka no tādas situācijas kā pamatlietā, kurā maksājamie uzturlīdzekļi ir noteikti ar galīgā spēkā stājušos lēmumu, pamatojoties uz kreditora prasību un atbilstoši šī 4. panta 3. punktam saskaņā ar tiesas valsts tiesību aktiem, kas noteikti atbilstoši šai tiesību normai, neizriet, ka šie tiesību akti regulē vēlāku prasību, kuru parādnieks cēlis savas pastāvīgās dzīvesvietas tiesā pret kreditoru, lai samazinātu šo uzturlīdzekļu apmēru.

Par otro jautājumu

47 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā jautā, vai Hāgas protokola 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kreditors šīs tiesību normas izpratnē "ceļ prasību" tās valsts kompetentajā iestādē, kurā ir parādnieka pastāvīgā dzīvesvieta, tad, kad viņš saistībā ar parādnieka uzsāktu tiesvedību šajā iestādē ierodas Regulas Nr. 4/2009 5. panta izpratnē, lūdzot noraidīt prasību pēc būtības.

48 Kā izriet no veiktās analīzes, lai atbildētu uz pirmo jautājumu, Hāgas protokola 4. panta 3. punkts ir noteikums, kas veido atkāpi no šī sprieduma 28. punktā atgādinātā primārā piesaistes principa tādējādi, ka tā piemērošana nav attiecināma ārpus tādām situācijām, kuras tajā ir skaidri paredzētas.

49 Šī tiesību norma ir piemērojama vienīgi ar diviem nosacījumiem, proti, iestāde, kurā celta prasība, ir parādnieka pastāvīgās dzīvesvietas valsts iestāde un tas ir kreditors, kurš ceļ prasību šajā iestādē, tādējādi tiesvedību ir jāuzsāk kreditoram.

50 Gadījumā, kad parādnieks ir uzsācis tiesvedību iestādē, kas atrodas viņa pastāvīgās dzīvesvietas valstī, kreditora ierašanās patiešām var būt faktors, kas nosaka šīs iestādes jurisdikciju, kā tas ir paredzēts Regulas Nr. 4/2009 5. pantā.

51 Tomēr no šādas jurisdikcijas akceptēšanas nevar tikt secināts, ka kreditors arī ir "cēlis prasību" parādnieka pastāvīgās dzīvesvietas valsts iestādē Hāgas protokola 4. panta 3. punkta izpratnē.

52 Šādas interpretācijas sekas, kā to ir norādījis ģenerāladvokāts secinājumu 72. punktā, būtu tādas, ka tiesas valsts tiesību normas, kuru piemērošanu paredz šī tiesību norma, būtu piemērojamas visās šādā tiesā uzsāktajās tiesvedībās, lai gan no atbildes uz pirmo jautājumu izriet, ka iespēja, ko kreditoram piešķir Hāgas protokola 4. panta 3. punkts, proti, netieši izvēlēties šīs tiesību normas, attiecas vienīgi uz tiesvedībām, kuras uzsāktas pēc viņa ierosmes.

53 Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka Hāgas protokola 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kreditors šīs tiesību normas izpratnē nevis "ceļ prasību" parādnieka pastāvīgās dzīvesvietas valsts kompetentajā iestādē saistībā ar tiesvedību, ko šajā iestādē uzsācis parādnieks, bet gan kreditors ierodas tiesā Regulas Nr. 4/2009 5. panta izpratnē, lūdzot noraidīt prasību pēc būtības.

Par tiesāšanās izdevumiem

54 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (sestā palāta) nospriež:

1) **Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokola par uzturēšanas saistībām piemērojamiem tiesību aktiem, kas Eiropas Kopienas vārdā apstiprināts ar Padomes Lēmumu 2009/941/EK (2009. gada 30. novembris), 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka no tādas situācijas kā pamatlietā, kurā maksājamie uzturlīdzekļi ir noteikti ar galīgā spēkā stājušos lēmumu, pamatojoties uz kreditora prasību un atbilstoši šī 4. panta 3. punktam saskaņā ar tiesas valsts tiesību aktiem, kas noteikti atbilstoši šai tiesību normai, neizriet, ka šie tiesību akti regulē vēlāku prasību, kuru parādnieks ir cēlis savas pastāvīgās dzīvesvietas tiesā pret kreditoru, lai samazinātu šo uzturlīdzekļu apmēru.**

2) **Hāgas 2007. gada 23. novembra Protokola 4. panta 3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka kreditors šīs tiesību normas izpratnē nevis "ceļ prasību" parādnieka pastāvīgās dzīvesvietas valsts kompetentajā iestādē saistībā ar tiesvedību, ko šajā iestādē uzsācis parādnieks, bet gan kreditors ierodas tiesā Padomes Regulas (EK) Nr. 4/2009 (2008. gada 18. decembris) par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās 5. panta izpratnē, lūdzot noraidīt prasību pēc būtības.**

[Paraksti]